

VZTAH ŠKOLY A YOUTUBE Z POHLEDU TVŮRCŮ VZDĚLÁVACÍCH VIDEÍ

SCHOOL AND YOUTUBE
IN THE PERSPECTIVE OF EDUCATIONAL VIDEO CREATORS

Klára Holíková

Klíčová slova: *YouTube, vzdělávací video, tvůrce vzdělávacích videí, veřejná pedagogika, netnografie*

Keywords: *YouTube, educational video, educational video creator, public pedagogy, netnographic methodology*

Cíle v ČJ

Cílem příspěvku je vysvětlit vztah školního prostředí a YouTube z pohledu tvůrců vzdělávacích videí. Vztah tvůrců vzdělávacích videí ke škole bude popsán z hlediska jejich školní zkušenosti, vztahu jejich tvorby ke školnímu vzdělávání, žákům a studentům jako cílové skupině. V rámci kontextu je cílem představit YouTube jako platformu pro vzdělávání.

Teoretická východiska v ČJ

YouTube je rostoucí platformou sloužící značnému množství uživatelů také ke vzdělávání (např. Alston a Ellis-Hervey, 2015; Kellner a Kim, 2010; Mayora, 2009; Tan, 2013).

Na základě aktuálních výzkumných šetření zaměřených na tvorbu vzdělávacích on-line videí byly identifikovány čtyři hlavní oblasti, o kterých výzkum vzdělávacích videí pojednává.

1) Využití videí vzdělávacími institucemi za účelem publikace vlastních vzdělávacích aktivit (např. Haase, 2009).

2) Využití videí učiteli ve výuce (např. Berk, 2009; Jones & Cuthrell, 2011; Mayora, 2009).

3) Vzdělávání prostřednictvím tvorby videí (např. Desmet, 2009; Mayora, 2009).

4) Informálnímu vzdělávání prostřednictvím on-line videí je věnováno minimum výzkumné pozornosti. Ojedinělým příkladem je tak výzkum Alston

& Ellis-Hervey (2015) zaměřený na neformální vzdělávání dospělých v prostředí YouTube.

Metodologie v ČJ

K naplnění zvoleného cíle je užito kvalitativní metodologie. Metodologický přístup v této práci kombinuje sběr dat v kyberprostoru i osobního kontaktu s respondenty, jedná se tedy o Blended Netnography. Datový soubor zahrnuje 12 rozhovorů s tvůrci vzdělávacích videí a data z jejich kanálů na YouTube, přibližně 67 000 komentářů a 1700 videí. Analýza kanálů jednotlivých respondentů směřuje od videa k diskusím a k uskutečnění rozhovoru. Následně analýza probíhá cyklicky, kdy se vracím k jednotlivým zdrojům dat a ověřuji na nich či vyvracím vznikající zárodky teorie. Prvotní analýza je založena na rozřídění velkého objemu dat metodou kódování a byla prováděna bezprostředně po získání dat (videí, komentářů a diskusí). V první fázi ale i v průběhu výzkumu bylo pro analýzu důležité vytváření velkého množství poznámek, na to navazuje tvorba situačních map. Situační mapy využívám k znázorňování vznikajících výsledků analýzy, ale i v průběhu analýzy k fixování vztahů mezi jednotlivými kategoriemi a k jejich zpětnému ověřování. Na základě této analýzy byla data zredukována do podoby analytického příběhu.

Závěry v ČJ

Prostředí YouTube je primárně spjato s informálním vzděláváním. Přesto se zde projevuje i školní vzdělávání. Zejména se škola na YouTube projevuje ve zkušenosti tvůrců vzdělávacích videí, které se propisují i do charakteru jejich videí. Stopa školy na YouTube se výrazně projevuje také v rovině recepce vzdělávacích videí. Vzdělávací videa jsou vyhledávána žáky a učiteli, kteří jsou pro tvůrce vzdělávacích videí často hlavní cílovou skupinou. Výsledkem spojení práce s vlastní školní zkušeností a důrazu na tvorbu pro žáky a studenty jsou vzdělávací kanály s patrnou stopou školy.

Souhrn příspěvku v AJ

This study aims to show educational video creators' perspectives on the relationship between YouTube and school. The main data source are interviews with the YouTubers (Czech and Slovak) who create educational videos. For the triangulation, the data from their YouTube channels (videos

and additional commentary feeds) are used. The qualitative analysis was based on a grounded theory approach and situational maps. To triangulate different data, Netnographic methodology was used, so that data published on teacher's YouTube channels could be examined. All the data sources were analyzed by using Atlas.ti software. As a result, we can claim that even though YouTube is connected to informal education, school has great influence there. YouTube video creators have school experience and it is visible in their videos, also the videos are created for school pupils and teachers, therefore, they are adjusted to the school environment.

Bibliografie

- Alston, G. D., & Ellis-Hervey, N. (2015). Exploring the nonformal adult educator in twentyfirst century contexts using qualitative video data analysis techniques. *Learning, Media And Technology*, 40(4), 502-513. doi:10.1080/17439884.2014.968168
- Kay, R. H. (2012). Review: Exploring the use of video podcasts in education: A comprehensivereview of the literature. *Computers In Human Behavior*, 28820-831. doi:10.1016/j.chb.2012.01.011
- Tan, E. (2013). Informal learning on YouTube: Exploring digital literacy in independentonline learning. *Learning, Media and Technology*, 38(4), 463-477.